

Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry
% Laura Räsänen, puheenjohtaja
Tinanpellontie 61
02430 Masala
laura.rasanen@kotikone.fi

Lausunto Tolsanjärven asemakaavan valmisteluaineistosta

Kirkkonummen ympäristöyhdistys näkee, että rakentamisen harkittuun lisäämiseen Tolsan palveluiden ja hyvien liikenneyhteyksien lähellä on perusteita ja mahdollisuuksia. Lisärakentamisessa on kuitenkin syytä tunnistaa luontoarvojen huomioon asetamat rajoitukset paremmin kuin esitetystä luonnoksessa. Västeråsin metsään ei tule avata uusia rakentamisalueita ja Peuramäenkummun rakentamisalueita tulee supistaa. Näiden vastapainoksi voitaneen muiden rakennuspaikkojen rakennustehokkuutta lisätä harkiten. Tollsträsket -kosteikon (Tolsanjärvi) SL varausta on tarpeen laajentaa.

Tässä lausunnossa ei toisteta kunnan teettämien luontokartoitusten havaintoja, ja kartoituksia toivotaan luettavan rinnan tässä lausunnossa olevien johtopäätösten kanssa.

Tollsträsket -kosteikko (Tolsanjärvi)

Yhdistys pitää hyvänä ja tarpeellisenä kosteikon SL-merkintää. Tarkoituksenmukaista olisi laajentaa SL-merkintä koko ympäröivälle VL-alueelle ja etenkin sen luo-alueille. Maakunnallisesti arvokas monipuolinen luontoalue on tarpeen turvata mahdollisimman laajana. Suojelualueisiin kuuluvat suojavyöhyketyypiset reuna-alueet ovat olleet luontoarvojen säilymisen sekä alueiden hoidon ja hallinnoinnin kannalta toimivampi ratkaisu kuin suojelualue ja eri statuksella oleva suojavyöhyke. SL-alueellekin voidaan tehdä merkitty reitti. Reitin on kuitenkin oltava kaikissa tapauksissa polkutyypinen. Valaistus häiritse alueen lepakoita.

Tollsträsketin ympäristön luontokokonaisuutta ei ole hyväksi pienentää yhtään. Metsän yhtenäisyyden ja lepakoiden esiintymisen takia korttelin 779 länsiosan rakennuspaikka 2 on tarpeen jättää rakentamatta.

Västeråsin metsä

Yhdistys pitää hämmästyttävänä, että Västeråsin metsään edes ehdotetaan rakentamista ennestään rakennettujen kiinteistöjen ulkopuolelle. Luontokartoituksissa Västeråsin metsä on tunnistettu

- kasvillisuusselvityksessä paikallisesti arvokkaaksi – paikallisesti erittäin arvokkaaksi.
- suurimmalta osaltaan linnustollisesti tärkeäksi
- luokan III lepakkoalueeksi, lisäksi siellä on mahdollinen pohjanlepakon lisääntymispaikka
- metsäkuvioita ja näiden välisiä yhteyksiä, jotka ovat liito-oravalle soveliaita
- Lisäksi ympäristöyhdistys on löytänyt omista selvityksissään alueelta lahoaviosammalta ja muita vanhojen kuusimetsien lajeja (liite).

Ympäristöyhdistys katsoo, että rakentamista soveliaampaa Västeråsin yhtenäiselle metsälle on merkintä VL ja luo. Luontokokonaisuuden pinta-ala on sen verran suuri, että se on vähintään paikallisesti erittäin arvokas, mahdollisesti jopa maakunnallisesti arvokas.

Peurakumpu ympäristöineen

Peurakummun ympäristö nousee paikallisesti erittäin arvokkaana alueena kasvillisuusselvityksessä ja se kuuluu tärkeisiin linnustoalueisiin. Näin ollen Peuramäentiehen tukeutuvat tontit tulee poistaa kaavasta. Muutaman tontin voisi niiden sijaan sijoittaa Peuramaantien varteen korttelin 790 itä- ja eteläpuolille.

Moottoritien varsi

Liito-oravaraportin mukaan: ”Liito-orava on selvitysalueella harvinainen. Metsät ovat yleisilmeeltään hyvin pirstoutuneita. Nykyisin asutettu elinpiiri on laajahko, ja sijaitsee nykyisen pientaloalueen reunalla puskuroimassa Kantatie 51:n meluvaikutusta. Elinpiirin alue on myös laajalti suorassa yhteydessä selvitysalueen arvokkaimpaan luontokokonaisuuteen eli Tollsträsketin kosteikkoalueeseen.” Nämä alueet ja yhteydet on siis säilytettävä.

KTY tontti 771-1 ja mahdollisesti tontin 771-2 länsipää ovat liito-oravan elinpiiriä, kolopuu sijaitsee suunnilleen tontilla 771-1. Gilbackträsketin suojelualueen ja Tolsanjärven SL-varauksen välillä on toivottavaa säilyttää mahdollisimman katkeamaton luontoyhteys. Tämä liito-orava-alue, Hetemäki ja korttelin 773 luo-alueet ovat osa tätä. Vaikka puustoa ei tontilla 773-13 tällä hetkellä juuri ole, olisi sille tarpeen lisätä naapureiden merkintöjä vastaavasti puustoinen vyöhyke moottoritien puolelle ”Alueen osa, jonka olemassa oleva puusto tulee säilyttää ja tarvittaessa täydentää lisäistutuksilla.” Myös korttelin 771 toteutukseen mahdollisimman katkeamaton luontoyhteys on syytä huomioida rajaamalla rakennuspaikkojen sijaintia ehdotettua tiukemmin joko tonttien etelä- tai pohjoisosaan ja määräämällä vyöhyke tonteista merkinnällä ”Alueen osa, jonka olemassa oleva puusto tulee säilyttää ja tarvittaessa täydentää lisäistutuksilla.”

Liito-orava

Liito-oravan kartoituksen tiedot eivät liiemmin näytä vaikuttaneen kaavaluonnokseen. Todennäköisesti kaikkia liito-oravalle soveliaita alueita ei ole kartoituksessa tunnistettu, kuten noron ympäristöä Västeråsiin suunnitellun Finnäsintien paikkeilla. Kaikki liito-oravalle sopivat kuviot tulee jättää rakentamatta, kolopuut säästää, eikä myöskään Finnäsinpolkua pidä rakentaa kapealle liito-oravalle soveltuvalla rinteellä (olemassa olevan polun kevyt kunnostus ei aluetta vielä tuhoa). Alueet tulee merkitä SL- tai luo-alueiksi.

Kaikki liito-oravan kulkuyhteydet kaava-alueella ja sen ulkopuolisiin metsiin tulee turvata, näihin on hyvät ohjeet ja perustelut liito-oravaselvityksessä: ”Selvitysalueen sisällä hyvälaatuisten metsälaikkujen väliset kulkuyhteydet ovat toistaiseksi käyttökelpoisia. Liito-oravan suotuisan suojelutason säilyttämiseksi alueellisella tasolla on kulkuyhteyksien säilyminen oleellisen tärkeää, jotta nuoret yksilöt pääsevät asuttamaan uusia lajille sopivia metsälaikkuja. Jatkossa pitää huomiota kiinnittää siihen, että kulkuyhteyksillä (vihreällä merkityt reitit kuvissa 2 & 3) säilyy yhtenäinen ja riittävän leveä metsäkäytävä. Leveyden tulisi olla mieluiten >20 m, jotta tuulenskaadot eivät helposti katkaise yhteyttä. Mitään objektiivisia lukemia minimileveydestä tai käytävän minileveyksisten jaksojen pituuksista ei voida esittää, sillä tuulenskaatojen ilmaantuminen on satunnainen prosessi, johon vaikuttavat monet tekijät (mm. ympäröivien alueiden puustoisuus, pinnanmuodot, tuulen suunta). ”

Luo-alueet

Luo-merkintää on käytetty kiitettävästi. Luo-alueet olisi hyvä numeroida tai muutoin yksilöidä. Olisi hyvä kertoa kunkin alueen ensisijainen ja muut luontoarvot.

Mikäli Luo-alueilla toteutetaan reittejä, Jerikonpolkua lukuunottamatta, ne pitäisi toteuttaa pienimuotoisina ja kapeina. Esteettömyyden tulee toteutua luo-alueidenkin poluilla silloin, kun sen toteuttaminen on alueen arvoa heikentämättä mahdollista.

Luo-merkintä yksityisillä tonteilla on hyvä ratkaisu. Se kuitenkin vaatii toimiakseen kaavamääräyksen, jolla ympäristöyksikkö osallistuu päätöksentekoon myös AO-alueella.

Kaavamääräyksistä ja yleisistä määräyksistä

Kaavamääräyksiä on tarpeen tarkentaa luonnoksessa esitetyistä, seuraavassa esimerkkejä.

Lähivirkistysalue

VL: Lähivirkistysalue, nykyinen puusto säilytetään luonnontilaisessa kehityksessä, puuston kehitystä voidaan tarvittaessa ohjata kohti luonnontilaisen kaltaista rakennetta, tarvittaessa voidaan tehdä turvallisuushakkuita.

Suojaviheralue

EV: Alueen osa, joka on melualueella ja liito-oravan elinpiirin kannalta tärkeä. Alue on säilytettävä luonnonmukaisena, eikä sillä saa tehdä liito-oravan elinedellytyksiä tai melusuojavaiikutusta heikentäviä toimenpiteitä. Tämä on huomioitava hulevesisuunnitelmassa.

Luo-alue

Luo: Luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue. Alueella ei pääsääntöisesti tehdä luontoa muuttavia toimenpiteitä. Luo-alueita koskevista toimenpiteistä ja suunnitelmista on sovittava ympäristösuunnittelijan kanssa. Jerikonpolkua lukuunottamatta, mahdolliset uudet ulkoilureitit toteutetaan kevyinä polkumaisina rakenteina.

Yleiset määräykset

Autopaikkojen vähimmäismäärät ovat ylimitoitettuja varsinkin, kun on kyse alueesta, joka tukeutuu Tolsan palveluihin ja hyviin julkisenliikenteen yhteyksiin. Kaikissa asuntotyypeissä 1ap/asunto on riittävä mitoitus. Tämä tukee myös Hinku-tavoitteita.

AP- ja AO-alueiden suuremmalla tonttitehokkuudella voitaisiin korvata yhtenäisille luontoalueille ehdotettu rakentamisen. Suurempi tehostaminen voisi tukea Hinku-tavoitteiden saavuttamista.

Kirkkonummella 30.5.2020

Kirkkonummen ympäristöyhdistys ry
Laura Räsänen, pj Riitta Hukkanen, siht.

Liite

Manninen ja Niemenmaa, 2020: Maastokäynnit Tolsanjärven Västeråsin kaavahankkeen alueella, toimitetaan myöhemmin.

Kuva: Töyhtötiainen, kuva Olli Saksela. Tolsanjärven asemakaava-alueen luontoselvitykset: ”Pyynn tavoin töyhtötiainenkin on ehdoton paikkalintu, ja sekin pesii suurehkoilla havumetsäalueilla. Töyhtötiainen tavattiin kahdella reviiirillä: Drusibackenin eteläpuolella ja Skevabackenilla. Töyhtötiainen karttaa metsien reunoja eikä ylitä pieniäkään aukioita. Metsien pirstoutuminen on siksi sillekin suurin uhka, kuten myös vanhojen metsien hakkuut. Töyhtötiainen kerää talvivarastoihin tuhansia hyönteisiä ja hämähäkkejä, joita on eniten tarjolla isoissa vanhoissa puissa. Se on luonnonmukaisen tapaisissa tiheäköissä metsissä myös paremmassa turvassa varpushaukoilta, varpuspöllöiltä ja muilta pedoilta kuin harvennetuissa talousmetsissä.”